

ชื่อเรื่อง การพัฒนาแนวทางการพยาบาลฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลัง โรงพยาบาลกระบี่ จังหวัดกระบี่
ชื่อเจ้าของผลงาน นางกาญจนา จารุพันธ์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
หน่วยงาน หอผู้ป่วยพิเศษสงฆ์

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การบาดเจ็บไขสันหลัง (spinal cord injury) เป็นการบาดเจ็บที่รุนแรง มีผลกระทบทั้งด้านร่างกายและจิตใจหากไม่ได้รับการฟื้นฟูสภาพที่มีประสิทธิภาพและทันเวลา จะส่งผลให้ผู้ป่วยมีภาวะแทรกซ้อนและพิการสูงจากการทบทวนแนวทางการดูแลผู้ป่วย พบว่าก่อนปี 2557 ผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลังได้รับการพยาบาลฟื้นฟูสภาพน้อยมาก ทำให้มีพยาธิสภาพที่หลงเหลืออยู่คือ มีความพิการ ข้อติด ติดเตียง มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว แผลกดทับ ติดเชื้อทางเดินปัสสาวะและไม่สามารถขับถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะได้ ต้องคาสายสวนปัสสาวะไว้ตลอด ทางหอผู้ป่วยจึงได้พัฒนาแนวทางการฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลังเพื่อลดภาวะแทรกซ้อน ความพิการดังกล่าวช่วยให้ผู้ป่วยสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตัวเองเพิ่มมากขึ้น ลดภาระพึ่งพิงและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

เป้าหมาย/วัตถุประสงค์: 1. เพื่อพัฒนาแนวทางการพยาบาลฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลัง
2. เพื่อประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลัง

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลังทั้งเพศชาย และเพศหญิง ที่เข้ารับการรักษาที่ตึกศัลยกรรมกระดูก โรงพยาบาลกระบี่ ตั้งแต่ ปี พ.ศ 2557-2560 มีการบาดเจ็บไขสันหลัง ตั้งแต่ระดับ C4 ลงมา จำนวน 34 คน

ขั้นตอนและวิธีการทำ

1. รวบรวมสถิติผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลัง ย้อนหลัง 3 ปี มาศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้ป่วยมีภาวะแทรกซ้อนที่สำคัญดังนี้
  - แผลกดทับ เนื่องจากบกพร่องทางการเคลื่อนไหวและสูญเสียการรับรู้ความรู้สึกทางผิวหนัง
  - ติดเชื้อทางเดินปัสสาวะ
  - ปัญหาการควบคุมการขับถ่ายปัสสาวะ (Neurogenic bladder)
  - ปัญหาการควบคุมการขับถ่ายอุจจาระ (Neurogenic Bowel)

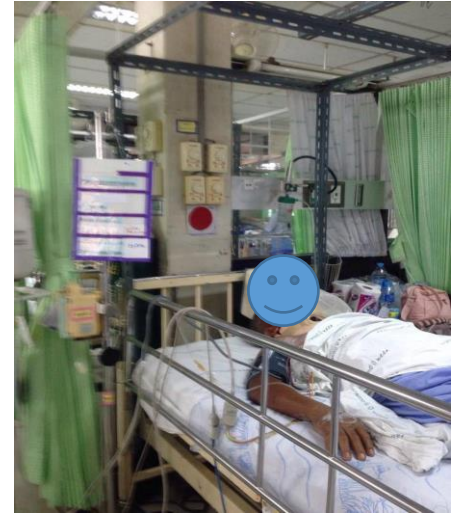
2. ระยะเตรียมการและวางแผน

3. ระยะดำเนินการ

- ประชุมทีมการพยาบาลเพื่อทบทวนแนวทางการฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลัง
- จัดทำแนวทางปฏิบัติ การดูแล และการฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลัง
- ทีมการพยาบาลนำแนวทางปฏิบัติการฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลังไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลังทุกราย ดังนี้
  - การพยาบาลเพื่อป้องกันแผลกดทับ
  - โดยการปฏิบัติตามแนวทางการป้องกันแผลกดทับทุกราย
  - การประเมิน Barden scale
  - การใช้ที่นอนลม เจลเย็นประคบ การนวดสัมผัส
  - การดูแลเรื่องการฝึกการขับถ่ายอุจจาระ Bowel training เพื่อลดปัญหาอาการท้องผูก อุจจาระอัดแน่น เล็ดราด
  - การฝึกการขับถ่ายปัสสาวะ Bladder training

5. ระยะติดตามประเมินผล

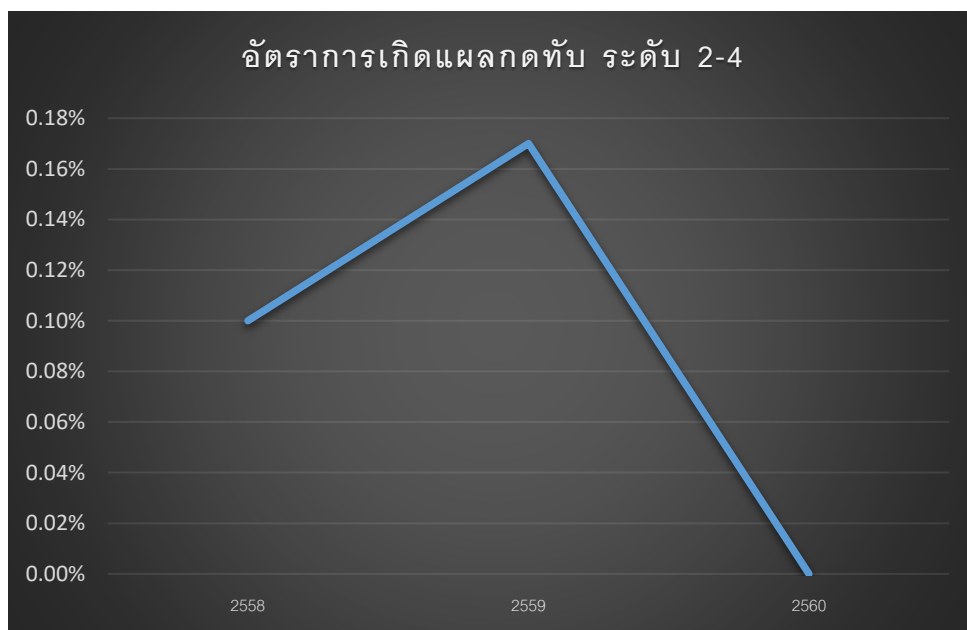
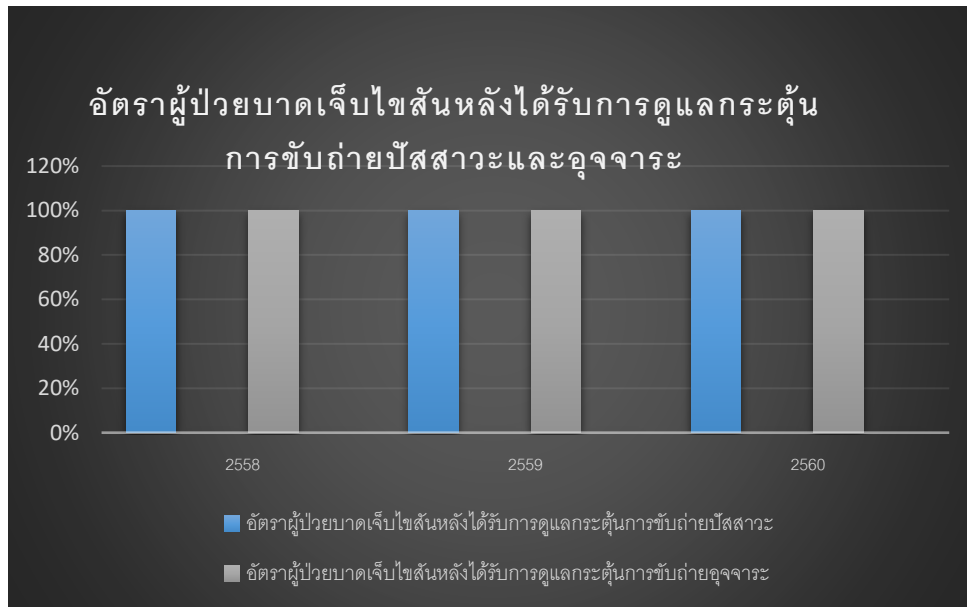
- ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล
- เก็บรวบรวมข้อมูลตัวชี้วัด วิเคราะห์ ปรับปรุง แก้ไข พัฒนา

6. ระยะคืนข้อมูล

- จัดทำคู่มือ สำหรับผู้ป่วยในการดูแลตนเอง เรื่องการขับถ่ายปัสสาวะ และอุจจาระ
- อบรม ให้บุคลากร มีความรู้ และทักษะในการพยาบาลและฟื้นฟูผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลัง
- ให้ความรู้เรื่องการปฏิบัติกรพยาบาล Bowel & Bladder training program

ผลลัพธ์

ผลลัพธ์(ต่อ)

